

Izhaja:

10. in 25. vsakega
mesca.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto I.

V Celovci 10. novembra 1882.

Št. 21.

Potrebno najprej, potem koristno!

Lepa je bila misel, postaviti v Ljubljani „Narodni dom“. Taka hiša bi bila čast in sreča celi Sloveniji. Toda že v „Politiki“ je nekdo iz Istre pisal, da je nevarno, samo za srce skrbeti, med tem, ko se drugi udje odsekujejo. Ravno take glasove smo čuli iz Trsta in Gorice, deloma po slovenskih časnikih, deloma po privatnih poročilih. Tudi mi koroški Slovenci smo primorani, pridružiti se tem glasovom.

Če že Goričani tožijo, da jim nemški „schulverein“ vstanovlja nemške šole, kaj hočemo še le mi reči! Saj so Slovincem naše šolske razmere na Koroškem znane! V spomin jim hočemo le to poklicati, da so ljudje, ki imajo trden namen, Koroško v 50 letih popolnem pomemčiti; to so časniki, kakor „Tagespost“ in „Deutsche Zeitung“ očitno izrekli. Tudi na Koroškem imamo uplivne in v šolstvu merodajne moze, ki se izražajo, „dass die slovenische Sprache in Kärnten keine Existenzberechtigung hat“ (da slovenski jezik na Koroškem nima pravice do obstanka!) Ali hočemo še kaj dostaviti, da dokazemo, pri čem da smo?

Kaj nam pomaga, če se v Ljubljani zida lepa slovenska palača, če pa mi ob mejah, od bratov zapuščeni, ginjamo in umiramo?! Nevarnost pa ne preti samo nam, ampak tudi Kranjcem, kajti ob Ljubelju se ponemčevanje ne bo ustavilo. Da le enkrat dospé na vrhove planin, vdrlo se bo tudi naprej doli čez lepo gorenjsko stran!

Nam se zdi, da je v prvi vrsti potrebna „šolska matica“, ali pa naj sedajna „narodna šola“ svoja pravila tako spremeni, da bodo podobne onim, ki jih ima „schulverein“ ali pa češka „matica šolska“. Lepi denar, ki se misli v mrtvo zidovje vzdati, bi veliko več koristil po poti, ki jo mi nasvetujemo. Ustanovile bi se slovenske ljudske šole, kjer je najbolj potreba, dajale bi se za slovenščino delujočim učiteljem nagrade, delile bi se otrokom bukve, obleka itd. Potem bi starši rekli: „Glejte, od Slovencev še kaj dobimo!“ in bi postali narodni in spoznali, da smo bratje po krvi in jeziku. Pa tudi otroci bi se svojega rodu zavedali in se teh darov hvaležno spominjali. V slovenskih Borovljah imajo nemški „schulpfenig“, kateri razdeli vsako leto do 200 gld. vrednosti med otroke. Na tak način si srca pridobivajo in lovijo slovenske otroke in starše.

Saj „Narodni dom“ se zavolj tega vse eno lahko zida. Bogatejši Slovenci naj vzamejo de-

leže v višem znesku. Nabira pa naj se rajši za „Šolsko matico“, ki nam je tako krvavo potrebna!

Sicer pa zaupamo v rodoljubje in modrost ljubljanskih voditeljev, da bodo to stvar tako uredili, da bo tudi našim željam ustrezno. Še enkrat tedaj zakličemo: Ne pozabite na nas!!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Od deželnega zbora.) V štirinajstej seji je bilo sklenjeno, naj se napravi postava, po kateri imajo asekurance od svojih dohodkov dajati za potrebe gasilnih straž. — Zastran zdravnikov po deželi, se bo prihodnje leto sklepalo. To se je sklenilo v petnajstej seji. — V šestnajstej seji se je poročalo o gojzdi, v katerih ne sme nihče sekati, in o takih planjavah, po katerih nič ne raste. Sklenilo se je, naj se vlada naprosi, da se zemljišči davek za tak svet zniža za polovico. — Postava se je sklenila, da smejo opravičeni lovci jazbeca vselej streljati, srne (koze) pa nikoli. — V tej seji je deželni odbornik gosp. Hilinger naznanil, da svoje častno mesto odloži in noče več biti deželni odbornik. — V sedemnajstej seji bilo je posvetovanje, kako bi se dala Glina vravnati, da bi se posušilo Gosposveško močvirje in za branilo poplavljanje Celovške okolice. To delo bo stalo 184.000 gld.; $\frac{3}{10}$ plača država, $\frac{3}{10}$ dežela, $\frac{4}{20}$ pa bližnji posestniki. — Od Kotičan do Lukave ni prave ceste. Sklenilo se je, naj se napravi pripravna cesta skozi Lesno dolino; v 10 letih mora narejena biti in bo stala 54.000 gold. Plačali bojo država, dežela in prebivalci Lesne doline. — V osemnajstej in poslednji seji so bile imenitne reči na dnevnem redu. Za leto 1883 potrebuje dežela 729.216 gld., ima pa le dohodkov 158.122 gld., toraj mora na davke razvreči 571.094 gld.; odtod torej deželne doklade. — Za odkupovanje zemljišč menjka deželi denarjev; do leta 1895 mora pa odkupovanje dokončano biti. Zatorej je deželni zbor sklenil, naj se ministerstvo prosi, da skozi 10 let do leta 1895 deželi vsako leto posodi brezobrestno 130.000 gld., ktero posojilo bode dežela od leta 1895 naprej državni kasi vračala. — Da bi se močvirje okoli Otič in Gorice (Loreto) bolj posušilo, naredile se bojo pri jezu dve zaprnici, kateri se boste po potrebi bolj ali menj odpirale in vodo spuščale. — Da se Drava pri Resnici blizu Borovelj uravna,

dovolilo se je 56.311 gold. — Dr. Luggin je poročal o predlogu Einšpieler-jevem, naj dobi pravico v deželni zbor voliti vsak, kdor plača na leto z dokladami vred 5 gold. direktnega davka. Posl. Einšpieler je svoj predlog zagovarjal, sklenilo se je pa vendar le tako, da dež. zbor sicer potrdi ta predlog, dokončno rešila se pa bo de ta reč še le prihodnje leto. To so čudni liberalci! — Za več krajev, ki so po Dravi ali Zili škodo trpeli, je bilo dovoljenih veliko, veliko denarjev. — Na mesto gosp. Hilinger-ja je bil za deželnega odbornika izvoljen gosp. Hinterhuber. H konci se je na ministerstvo sklenila prošnja, naj uravnanje dereče Drave krepko v roke vzame in zabrani, da Drava ne bo de rejala toliko škode. — Po navadnih govorih za slovo so vsi poslanci presvitlemu cesarju zaklicali živahno trikrat „Hoch“!

Iz Celovške okolice. (Cesarsko pismo; Pokrška šola; povodenj.) Une dni sem bil v Vetrinji in videl, da je gosp. župan Seebacher cesarsko pismo v nemškem jeziku na črno tablo, uno v slovenskem jeziku pa prav nizko na zid zaukazal pribiti. Mikalo me je vedeti, kako se je gosp. župan Seebacher v Grabštani obnašal. Peljem se po železnici in videl sem, nemško cesarsko pismo lepo na črni tabli pribito, slovenskega pa nikjer ne zagledam. Žalosten hodim po vesi, kar zagledam na zidu pri „Peki“ slovensko cesarsko pismo. Ali je beseda presvitlega cesarja v slovenskem jeziku menj vredna, kakor pa nemška? Koliko pa je Nemcev v Grabštanskej občini? Vse je slovensko in slovenska beseda bi na črnej tabli imela stati na prvem mestu, zraven nje še le nemška. To bi bilo pravično in spodobno. — V Grabštani naletim tudi na nekega kmeta iz Pokrške fare; ta mi je tudi tožil, kako se v njih šoli vse narobe podučuje. Gosp. nadučitelj je sicer rojen Slovenec na Kranjskem, pa vendar že pri prvenih le bolj nemščino štuli; gosp. podučitelj je pa trd Nemec. Zdaj ob vseh Svetih stopi nekaj učencev v viši razred. Kar so se v nižem razredu malo slovenskega naučili, bojo pri trdo nemškem učeniku čisto pozabili, nemškega so pa le toliko vjeli, da nekteri iz najboljših učencev nemško podučevanje razumejo, veči del teh učencev pa zijala prodaja, nepokoj dela ali pa spi, ker poduka ne razume. To je težek križ za gosp. učenika in velika nesreča za uboge učence in za nas starše, ki moramo za šole toliko plačevati. Le škoda, da se naš č. g. župan O v ž a n, umen, pošten in vse hvale vreden mož in marljiv in skerben gospodar, ne oglasi in pritoži. Njegova beseda bi gotovo pomagala. Otroci bi se nekaj let samo slovensko učili, da bi znali slovensko brati, pisati in rajtati. Potem bi se pridjal tudi nemški nauk in gotovo bi se več naučili kakor zdaj. Tako mi je pravil slovenski kmetič iz Pokrške fare in mislim, da je prav pametno govoril. Še to je pristavil, od kod neki to pride, da so otroci nekaj let sem tako poredni in razposajeni, da kolnejo in zmirlajo, da je človeka le strah. Nemška, tuja beseda, naj bo še tako lepa, se otroškega srca ne prijema. — Gledat sem šel tudi proti Humišarji in videl, koliko škode sta Drava in Krka napravile. To gre na tavžente; Bog pomagaj!

Iz Št. Jakoba v Rožu. (Naša posojilnica.) Začetka meseca oktobra je imela naša posojilnica občni zbor, h kateremu se je sošlo lepo število udov. Med navzočimi smo videli tudi mnogo ženstva, kar kaže, da pri nas posebno ženski spol rad špara in svoje težko zaslužene prihranjene krajcarje v posojilnico vklada. Odkar obstoji naša denarna družba ali zadruga, je bil to deseti občni zbor, obhajali smo zato tudi desetletnico naše imenitne denarne naprave. In če pogledamo in se ozremo, kaj je storila v desetih letih naša posojilnica, smemo se ž njo po vsej pravici ponašati ali ponosni biti.

Kakor popotnik na daljnji poti rad obstoji in nazaj pogleda, koliko prostora je že premerila njegova noga; tako hočemo tudi mi ozreti se na njena dela in vspehe o minulem desetletji, se s tim pogledom obodriti in se k še večji varčnosti, marljivosti in k nevmerljivemu napredovanju v začetem delu spodbujati.

Bilo je pozno v jeseni leta 1872 ko smo se zbrali pri rajnem ljubeznivem fajmoštru gosp. Francu Treiberji, naj v miru počiva, nekateri moži blagega sčercá za svoj rod v stiskah in revah, moži naši domačini, z gorečo ljubeznijo do svojih sosedov in do premile matrne besede! Tu smo prevdarjali in umili, kakó da bi se težko delo, osnivanje posojilnice za Rožno dolino začelo, kdo v odbor volil, da bi namerovana denarna zadruga bila že v začetku srečna, da bi trdno stala in se širila in razcvetela. Kajti ravno so prišla njena pravila ali postave, katere smo posneli po izgledu Ljutomerske na Štajerskem in po nekaterih Českih založnah, potrjena od deželne vlade nazaj. Bilo je pod ministerstvom, katero se nij ponašalo s posebno ljubeznijo do nas Slovencev posebno na Koroškem: in glej naša slovensko spisana pravila brez nemške prestave so nam prišla po slovenski potrjena nazaj. Kaj takega bi sedaj javeljne mogli pričakovati mi Koroški Slovenci, ne vemo, ali je pri deželni vladi v Celovci moža, višjega uradnika, ki bi vsaj za silo znal tudi družega deželnega jezika!

Po dolgem posvetovanji je bil voljen odbor, posojilnica osnovana, in njeno delovanje se je v božjem imenu začelo. Kakó srečno, bomo videli. V odbor smo vzeli samo poštene, vestne, marljive in stanovitne slovenske domačine ali kmete, za tajnika pa, ki opravlja pisarijo, priljubljenega gospoda Knafliča, sedaj fajmoštra v Ločah.

Posojilnica naša je toraj kmetijska denarna zadruga, morebiti je edina na Koroškem, zakaj vse nemške posojilnice, ki se nahajajo po mestih in trgih, so v rokah izšolane gospode. Njen delokrog ali okrožje sega že po celem rožnej dolini od Borovljan noter do Belaka in Podkloštra, čez Dravo do Verbniškega jezera in daleč do Turja ob slovensko nemškeji meji. Pisarnico in kaso ima v Št. Jakobu pri Mačeku na Tešinji, tje mora vsaki priti, kdor hoče denar vložiti ali pa na posodo vzeti. Seje so vsakega tedna enkrat, in sicer v nedeljo popoldne po božji službi. Udov šteje 863, od začetka 1872 dosle pa jih je pristopilo 975; zmenjšalo se je to število toraj za 112, večjidel vsled smrti. Med njimi se žalibog nahaja tudi prerano zamerli prvi predsednik posojilnice gosp. Hribernik, kateri je h razcvetu

družbe mnogo pripomagal. Naj nam ostane zmiram v blagem spominu. Leta 1882 je pristopilo celó 377 novih udov, lepo znamenje, kako se posojilnica vse bolj prikupuje in varčnost med našimi ljudmi razširja. Med udi nahajamo osebe vsake starosti in obojega spola, od sivega starčka do otročiča na maternih prsih, kateremu hočejo skrbni starši že v nježnej starosti kaj prihraniti. Tu so posestniki, rokodelci navadni delavci, gosti in gostje, hlapei in dekle. Ud postane kdor vloži vsaj v 10 letih trideset goldinarjev. Ta denar se imenuje njegova vložina, za katero dobiva vsako leto svoje deležne obresti ali dividendo. Leto znaša navadno šest ali pet gold. od sto. Vložine so omejene in ne smejo večje biti kakor dve sto gold. za posameznika. Kdor vloži v posojilnico več kakor dve sto gold., se imenuje tak izlišek nadvložina: za njo poteguje vsako leto 4 gold. od sto, kakor plačujejo tudi drugi denarni zavodi na Koroškem: hranilnice v Celovci, v Belaku, v Velikovcu itd. Popred je nesla nadvložina 5 odstotkov. Občni zbor se navadno shaja vsako leto enkrat, meseca septembra na kvaterno nedeljo; svoje denarno leto konča posojilnica namreč s koncem imenovanega meseca. Pri občnem zboru bere tajnik letno poročilo o denarnem delovanju posojilnice, račune pregleduje potem od zбора izvoljena trojica v računstvu zvedenih mož. Pregledani se dajo v natis in se delijo prihodnje leto med ude. Vsako drugo leto ima občni zbor pravico nov odbor voliti. Doslé pa je zmiram enoglasno potrdil stare odbornike, le po smrti izpraznjena mesta je moral nadopolnovati. Odborniki so po pravilih obvezani natančno postopati, vsako zgubo, katera zadene posojilnico, po njih krivici, morajo oni nadomestiti. Kako skrbno in vestno pa postopajo odborniki pri svojem delovanju, se vidi iz tega, da je trpela posojilnica od začetka 1872 do oktobra 1882 samo 50 gld. zgube pri možu, ki je po nesreči nenadoma ob življenje prišel. Pri povračilu posojil, plačilu zaostalih obresti skoro nikoli ni treba sodniške pomoči: vse se redno plačuje in povrača.

(Konec pride.)

Iz Sepca blizo Grabštanja. (O našem županu; o povodnji.) V kratkem, na sv. Martina dan, bomo pri nas v Grabštanji imeli volitev občinskih očetov, tedaj tudi volitev novega župana. Kdo bode zmagal pri tej volitvi, Bog vé; radi bi imeli, da bi zmagali mi, ne pa liberalci. Da bi le delali mi, kakor delajo ti! Želja sicer je po celem soseski, da dobimo drugega župana. In to bi bilo prav. Kajti ni še zadosti, da imamo župana, ki pa je bolj gospod ko župan. Župan po mojih mislih mora tudi srce imeti do nas revnih kmetov. Pa ali mar naš sedajni župan ni tak? Nočem ga ravno oistro vzeti na rešeto ali vago, pa to reči smem, mi kmetje smo Slovenci in katoličani, on pa nima pravega srca ne do nas Slovencev, ne do nas katoličanov. Glejte le! Že v zadnjem „Miru“ ste omenili, da naš župan cesarskega slovenskega pisma še razglasil ni. To pismo ni našlo malo prostora pred županovo hišo na črni tabli, kamur prav za prav gre. Tudi kar je na sejmišči pred cerkvijo za razglasiti in oznaniti, naš župan le po nemški da, kakor da bi goli trdi Nemci bili. Trobiti zna le v nemški rog.

Slovenec naš župan tedaj ni; srca do nas Slovencev nima. Pa ali je vnet katoličan! Ne rečem, da ne; pa vendar srca do nas katoličanov javeljne ima. Glejte le! Popravili smo našo cerkev od zunaj in znotraj, kar le mogoče. Dobili bodemo zdaj tudi nove orglje. Kolikor so lepe orglje vredne, vsak vé, komur je mar za lepo cerkveno petje. Mi imamo marljivega organista, in pridne pevce, naj še dobimo pridne orglje. In to upamo. Imamo za orglje že skupaj blizo osem sto goldinarjev, in kar nam še menjka, bomo tudi spravili skupaj brez županovega dovoljenja. Ali je naš g. župan že kaj dal za orglje, ne vem sicer in ne prašam po tem; saj je vsakemu na prosto voljo dano, kar da. Pa ako je on kaj dal, zakaj pa druge odvraca, da bi kaj dali. Poslušajte! Na naši vesi smo štirje kmetje, katerim je ptuja živina popasla naše travnike in naredila nam škode najmanj za kakih 16 gld. Škodo so dotični posestniki povrnili in ta denar izročili g. županu. Pridemo torej k g. županu po denar drug za drugim. Ko pride prvi in prosi za denar, da bi ga dal za nove orglje, se mu g. župan nasmeji, rekoč: No, kaj še, kaj! cerkvi bodeš denar dajal, ki ga sama ima; orgelj pa tudi ne potrebujemo tako. Pusti te krajcarje rajši ubogim. In kaj je hotel. Pustil je toraj ta denar g. županu. Zdaj pridem jes in prosim za denar. Pa reče mi g. županov pisar, da denarja še ni; ko pridem drugič, reče mi, da ga g. župan ima; ko se pa lotim župana, reče mi ta, da še plačan ni. Kaj mi je tedaj bilo storiti? Pipati za denar nisem se hotel; saj tako čutim, kam pes taco moli. Šel sem tedaj. Ali prašam vas, ali je tak župan še prijatelj cerkve? In ali bi takega mi volili za svojega župana? Volilci, pokažite na sv. Martina dan, da še ne marate za takega gospoda! Pokažite, da še niste tako daleč, da bi g. župan nas verne Slovence v žlici vode popil. On nas popil? kaj še? Popila pač bi nas kmalo bila naša Krka, ki je zdaj drugič tako narastla, da je pod Grabštanjem voda čez in čez. Mostovi so že vsi podrti, in kar jih še ni, so od danes do jutra. Ravno zdaj slišim, da je Krka pobrala jez blizo Krištota; neko drugo jez je že prej pobrala. Tudi neka kajža in kovačnica se bodete poderle. Kaj bode to? Toliko škode imamo že pri nas! Kaj še le drugod? Bog pomagaj!

Iz Vogrč pri Pliberce. (Vsakemu svoje.) Kdor je v št. 19 iz Vogrč pisal, še tega ni vedel, kako je našemu cerkvenemu patronu ime. Da je naš patron sv. Ferjan ne pa Jernej, vsak otrok ve. Zatorej tudi tiste debele besede, ki jih je zoper cerkvene oskrbnike načečkal, niso resnične in ničesar vredne. Naš zvonik je pokrit in namazan, pokopališče je tudi pokrito, — zdaj je lahko misliti in pisati, čemu sta cerkvena oskrbnika; dajmo jih v Mir, po cerkvi s tablo pobirati tudi kdo drug zamore. Prijatelj! ne nosi se višej, kakor si zrastel; kdor visoko leta, nizko obsedi, lahko se mu podrkne. Spolnujmo zvesto vsak svoje dolžnosti in živimo lepo v ljubezni in miru. — Po smrti rajnega fajmoštra delj časa nismo imeli svojega duhovnika; oj! to je bilo žalostno. Bog bodi zahvaljen, da spet imamo svojega duhovnika! 7. septembra so prišli farni oskrbnik č. g. Jereb Jožef; prav slovesno

smo jih sprejeli: skorej vsi farmani smo se bili zbrali, dekleta so se lepo ovenčale, zvonovi so veselo peli in možnarji so gromeli. Gospod so nas prav prijazno in ljubeznjivo pozdravili in se lepo zahvalili. Bog daj njim in nam farmanom dolga leta zdravje in srečo!

Iz Belaške okolice. (Šolske zadeve.) Mikalo me je ogledovat iti, kako je Zila hudo razsajala okoli Brnce. Res je nesreča in škoda neizrečeno velika; Bog pomagaj! Pri tej priložnosti se mi je posrečilo, da sem nekaj zvedel o ljudskih šolah v Podkloštru in na Vratah. Radoveden sem bil slišati, ker je povsod znano, kako se v imenovanih šolah vse narobe postopa, kako se nemščina štuli, slovenščina — materni jezik šolarjev! — pa zanemarja. Zvedel sem, da je v spodnjem razredu Podklošterske šole 99 učencev; izmed teh jih je gosp. nadučitelj sam 91 zapisal v zapisnik za Slovence, in le 8 za Nemce. Na Vratah je 190 otrok v šoli, med temi jih je 154 Slovencev, 36 Nemcev, med kterimi jih pa 6 tudi slovensko zna. In čujte, kaj sem slišal! V obeh teh šolah je že ves nauk po nemški, in slovenščina se le toliko na pomoč jemlje, kolikor je neobhodno potrebno, da slovenski otroci vsaj vejo, o čem se govori. Koliko zatega časa se tako pobija, — koliko učeniki in šolarji trpijo, — sadu pa skoraj ni nobenega! Posebno pa škodo trpi krščanski nauk in krščanska odgoja. Slišal sem praviti, da učenci še v drugem razredu slovenskih črk ne poznajo, da morajo jih še le gg. kateheti učiti, da začnejo slovenko črkovati in prav počasno katekizem prebirati. Kdor pa gladko brati ne zna, kako se bode tak iz glave učil. Gg. kateheti tožijo in nazzanjajo, po dekanih visokočas. knezoškofijstvu, — pa vse ostane glas vpijočega v puscavi. Kam sčasoma pridemo, če pojde tako naprej? Kar so nekteri gospodje v deželnem zboru trdili, so večidel sanjarije, ki nimajo resnične podlage. Dobro bi bilo, da bi gg. kateheti ponovili svojo staro prošnjo; gotovo ne bode zastoj, saj so č. g. deželni predsednik v deželnem zboru pred celim svetom rekli: „Deželni šolski svet bode za to skrbel, da se slovenski otroci naučijo slovensko moliti, brati in pisati.“

Iz St. Štefana pri Velikovcu. (Občinske razmere; tatje.) Dobro uro hoda od Velikovca proti severo vzhodnej strani, vsred zelenih travnikov, leži precej obširna vas s farno cerkvijo Vovbre, in je tukaj tudi središče občine Vovberske; mnogo se je iz te vasi izredilo slavnih mož, med njimi tudi 4 spoštovani mešniki, žalibog, da zdaj v novjšem času tudi tukaj nemškutarja zvonec nosi, ni dolgo tega, kar je na enej svatbi, kjer je bilo veliko gostov, en kmetič iz ravno te vasi, v živem govoru razlagal, da le z nemščino se pride do dobrega kruha, in v občinske pisarni slovensko pisati in vradovati ni mogoče. Kar je bilo Nemcev, so ga verno poslušali in ga deržali za več ko pol Salomona.

Tudi je na občinske pisarni s pozlačenimi črkami na črno tablo zapisano: „Kanzlei der Ortsgemeinde Hainburg“, akoravno v celej občini ni enega posestnika, da bi slovensko ne razumel. Mislim, da občina le bolj ozir jemlje na tiste nemške cestne postopače, po nemško Hand-

werksburschen, kterih gre tukaj skozi zmiraj dosti, kakor pa na kmete, ki jo uzdržujemo, sicer bi ja napis poslovenila.

Srenjske doklade smo letos plačevali po 16 odstotkov, in marsikteri kmet je rekel, čeravno teško plačujemo, bi še plačal malo več, ko bi le občinski svet občinskemu listonošu malo več plačo obljubil, da bi ložej izhajal, in kar po občini za prinese liste ali pisma grošev ne beračil. Pri sosednjih občinah tega ni; v občini B. dobi občinski sluga v mesečnih obrokih in nese vsakemu na dom bodisi pismo ali časnike, brez da bi „Trinkgeld“ tirjal, kakor mi je naš prejšnji župan enkrat rekel, da se mu za vsako pismo „Trinkgeld“ sliši, akoravno je katero pismo le od pošte na trg, komaj kakih 200 korakov daleč prinesel, je že tirjal kake 3 ali 4 solde.

V noči 27. na 28. oktobra so našega čast. gosp. fajmoštra Janeza Kolerja prišli nepovabljeni gostje obiskat, so pristavili lestvo v zgornjo nadstropje, šipe v oknu ubili, in zlezli v izbo in oropali vse, kar je bilo notri, obleko, posteljno opravo in perilo, in še njih zvestega čuvaja psa so zastrupili, da bode teško kaj drugače, da bo poginil. Blagodušni gospod zdaj nimajo druge obleke, kakor so jo zvečer slekli. Bog daj, da bi prišli ti tatje tudi pravici v roke in ne kradli več! Vse škode je 140 gold.

Iz Kotmare vesi. (Strašen piš; cerkveno petje.) Mislili smo, da bode sodnji den. Ob 12 po noči je v saboto začel tako strašen vihar vleči in tuliti, da smo bili vsi zbežni in se vsi tresli. Ta piš je trajal več ur in napravil veliko škode in nesreče. V naši fari je Jarcu dobro streho odneslo, v Velinjej vesi pri Pušniku ravno tako, v Rožnej dolini čez Dravo je pa še hujše razsajalo. V Kapli je tri hiše odkrilo, pod Goro je na pošti nekaj vrtnega plota podrlo, pri Havzarji na mostu je veliko drevo razrušilo, v Borovljah je zaprta okna strupilo in po gojzdih leži vse križema: škoda je neizrečeno velika. Bog nas letos trdo prijemlje! — V št. 19 je nekdo od našega orgljanja v cerkvi nekaj napisal. Orglja nam neko dekle in po resnici povem, da se njeno orgljanje veliko ljudem prav dobro dopada. Povem, da še po nekterih mestih nisem slišal takega orgljanja in petja. Res je, da morebiti gosp. učenik bolj zna; pa kaj ko jih malokdaj vidimo in slišimo. Ženska dobiva za orgljenje skoz celo leto le 8 reci: osem goldinarjev. Kdo pameten more za tako plačilo tirjati, da bi kak mojster za orglje sedel? Orglarica naša se pridno vadi in si prizadeva orgljati pobožno in božje službi primerno, tudi poprašuje po novih pesmah in težko pričakuje pesmarico Cecilijansko, katero nam bode prihodnje leto podala družba sv. Mohorja. Gotovo bomo potem pri božje službi slišali novih lepih pesem!

Št. Kocjan v Podjunskeji dolini. (Zaupnica.) V nedeljo — 29. oktobra — se je zbral naš krajni šolski svet in imel svojo sejo. Sklenilo se je, naj se našemu poslancu gosp. prof. E. Inšpielerju naznani, da smo mi s tem, kar je on v 10. seji deželnega zbora zastran ljudskih šol govoril, skoz in skoz zadovoljni in ravno teh misli. Tudi mi hočemo za naše katoliške, slovenske otroke katoliške šole, najbolj ko mogoče dober

kup šole in slovenske šole, tako da se bojo naši otroci prva štiri leta učili samo slovensko in sicer brati, pisati in rajtati; v petem šolskem letu naj se prevzame tudi nemščina kot učni predmet in se uči nekaj ur v tednu, podučni jezik naj pa vselej ostane materni, slovenski jezik. H koncu se gosp. Einšpieler-ju v imeni celega šolskega kraja prav lepo in srčno zahvaljujemo, da je v deželnem zboru tako moško povzdignil svoj glas, in se tako krepko potegnil za naše postavne pravice. — To ves vesel sporočam in le še to pristavljam, kar slišim, da bo več krajnih šolskih svetov gosp. Einšpieler-ju svojo zaupnico poslalo in naznanilo svojo srčno zahvalo. To bode gospodom, ki trdijo, da g. Einšpieler čisto sam stoji in nihče noče takih šol, kakoršnih on hoče, to bode gospodom prižgalo potrebno luč.

Iz Celovške okolice. (Vreme; šola; slovenski umetnik.) Hvala Bogu, da se je spet zjasnilo, ker sicer bi bila tudi nam voda veliko nadloge delala. Vrbsko jezero je poplavlilo že vso ravnino med Zakamnom in med Otočami. V Otočah so vse kleti polne vode.

V deželnem zboru je gosp. deželni predsednik rekel, da se bo na to gledalo, da se bodo slovenski otroci tudi slovensko brati in pisati naučili. Mi pa še nič ne čutimo, da bi se deželni šolski svet kaj oziral na to izjavo, kajti poduk v naših šolah je čisto nemšk in samo nemšk, in otroci ne znajo nič slovensko brati. Zdaj ne vemo, zakaj se šolske oblasti na gospoda deželnega predsednika izrečeno besedo prav nič ne ozirajo. Malo je to, pa vendar bi nas veselilo, ako bi le to v resnici dobili.

Nedavno sem si v Celovci ogledal izlogo podobarja gosp. Ozbiča. Videl sem prav lepe reči, posebno sem občudoval enega velikega angeljca, ki pride na nek grob. Ta angelj je pravo umetno delo, narejen iz cementa, v človeški velikosti. Vem, da tako lepega še ni bilo na celovškem mirodvoru. Gospod Ozbič je pokazal, da ni samo goreč in iskren Slovenec, ampak da je tudi umetnik, na ktere ga smemo Slovenci ponosni biti.

Iz spodnje žiljske doline. V zadnji številki Vašega cenjenega lista se bere, da so šolski otroci v Dravljah iz Gorjanske fare ob letošnjem semnju pod lipo rajali, vriskali itd. in da se učitelj, šolski svet, duhovnik in župan za take nerodnosti premalo zmenijo. Tudi „Südd. Post“ je to grajala. Ne vem, koliko je na vsem resnice, pa če je resnica, potem je žalostno znamenje časa. Želani je od okrajnega glavarstva prišla na župana ojštra prepoved vsakršnega obiskovanja plesišč od strani šolske mladine. Ta prepoved se je tudi po županijskem uradu sklicala in se je prestopnikom kazni zažugala. Če prepoved nič ni izdala, tedaj se vidi, da se ljudstvo za svoje oblasti ne več ne zmeni in da krščansko življenje razpada. Poglavitni vzrok, da je mladina tako razposajena, so pač sedajne šole, ki so preveč nemške, pa premalo krščanske. Na neki šoli ne daleč od tod je nastavljen učitelj, ki se cerkve strašno boji in izogiblje. Kako bo tak človek otroke v krščanskem duhu učil, ko sam nema nič vere? Kako bo tak srca mladine pridobil in požlahnoval, ako domačo slovensko besedo zani-

čuje in grdi, ter se sploh obnaša, kakor bi bil v Prusiji, ne pa v Avstriji? Le z nemškim blebetanjem hoče otroke srečne storiti, kakor bi človek brez nemščine ne mogel na tem svetu srečen, na unem pa ne zveličan postati. Videant consules . . . !

Iz Glinjan. (Zaupnica.) Št. 575. Visokochastiti gospod Andrej Einšpieler, deželni poslanec, v Celovci. Podpisani občinski zastop se popolnoma sklada z Vašim govorom, ki ste ga dne 12. oktobra 1882 v Celovškem deželnem zboru govorili. Slava in hvala Vam! Občinski zastop v Medborovnici (nem. Unterferlach) dne 27. oktob. 1882. (10 podpisov.)

Iz Kanalske doline. (Povodenj; uboštvo; delavci.) Žalostna poročila nam dohajajo po časnikih o povodnji, ki je zadela meseca oktobra Koroško, Tirolsko in Laško deželo. Po silnem deževju je stopila voda čez svoje meje, prinesla pesek in kamenje v dolino in posula cele vasi, raztrgala ceste, poplavlila rodovitno zemljo in potrgala mostove, ki so rajžali proti morju. Odnosla je britof in tam pokopani mrlički so splavali Bog vedi kam, morebiti v daljno morje, ker bodo čakali svojega vstajenja. Tudi kanalska dolina je po zadnji povodnji, ki je bila strašnejša od prve, hudo trpela. Strašni potoki so gromeli iz skalnatih višin proti dolini in zasuli polje in travnike s peskom in kamenjem. Potok, kateri pride iz Višarske planine je posebno hudo razsajal. Noč in dan so stali možje na straži, ki so branili, da se voda ne vdero v Žubensko ves. Vderla se je pa po cesti proti angelju, ki kaže pot na sv. Višarje, in je jo deloma visoko s kamenjem zasula, deloma po dva metra globoko iztergala, tako da več dni ni bilo mogoče po cesti voziti. Jez, ktere ga so proti Višarskemu potoku nekaj dni prej za 3 metre povišali, se je v eni noči s peskom in pečovjem napolnil. V Lužicah je most odplaval proti Jadranskemu morju. — Škoda je velika in revščina se zmira bolj razširja po naši dolini. Ko ni bilo železnice, so Kanalcani pri cesti veliko zaslužili, zdaj pa železnica blago odnese, v dolini pa smrad zapusti. — Kanalcani so izurjeni zidarji, pa žalibog nimajo zaslužka. Pri Naborješki trdnjavi delajo večidel lahoni, ko so napravljali zid zoper nalive Višarskega potoka na poti proti sv. Višarjem, so delali lahoni — ali bi ne bilo boljše, da bi dala država domačinom zaslužek, ktere ga odnesejo Italijani čez naše meje v državo, ki je nam čez vse sovražna?

Iz Suhe. Hvalo moramo izreči našim Šuškim farmanom, da so nam priskrbeli tako velik in lep zvon, ki tehta čez 25 centov. Ta zvon dela čast svojemu mojstru, ki ga je vlil, ker ima tako prijazen glas, da vsacega razveseli, kdor ga sliši. Čuje se na daleč okoli in smo prav ponosni na njega. — Letina je bila pri nas še dobra, samo deža je bilo preveč.

Iz Horjula na Kranjskem. Dragi „Mir“, ako ti je drago, naj ti sporočim, da je bila 6. in 7. številka „Kmetškega prijatelja“ poslana na tukajšnega župana, in ko ga po naključju tudi jes v roke dobim, ga začnem iz same radovednosti čitati, in precej na prvi strani zapazim, da ta list mora gotovo iz kake nemškutarske roke vred-

van biti, ker je slovensko in nemško ena in ista stvar pisana, in sem si precej mislil, da ta list je že gotovo mreža ali pa limanca za slovenskega kmeta.

Ko ga dalje prebiram, se začudim, kako naše narodne in poštene slovenske poslance in druge veljavne može graja in zaničuje in jim daje imena in priimke: sebične lisjake, staroslovenske šuntarje, nesramne zapeljivce; povem ti „Kmetški prijatelj“ da nikakor ne moreš, in ti tudi ni pripuščeno po Božji postavi, da bi tako razžaljivo in ostudno čez naše narodne in veljavne može pisal in zabavljaj, in kar naravnost jih zasramoval. Povem ti, „Kmetški prijatelj“, da naši narodni slovenski poslanci in može so vse hvale in časti vredni može, da boljši je eden od naših, kakor pa nemškutarskih cela kopa.

Ako prebiram od konca do kraja, na vsaki strani berž zapazim, da ta nič vredni list ni nič družega, kakor volk v jagnjetovi obleki, ker ta list se kar po sili vriva v slovenske kmetške hiše, kdor ga le količkaj začne prebirati, hitro spozna najmenj učeni slovenski kmet, da ta list ni „Kmetški prijatelj“ ampak je le „Kmetški zapeljivec“. Dragi slovenski kmetje, ako vam dojde v vaše roke ta hinavski list, vas prosim, da ga kar nazaj na pošto pošljete, nej ga rajši imajo Celjani za druge take potrebe v svojih žepih.

Kdor slovenskih kmetov ta škodljivi list podpira, povem vam, da taki je izdajavec svojega slovensko maternega jezika.

Vi dragi koroški Slovenci se pritožujete, da vam usilujejo nemške šole in nemške uradne pisma; tudi pri nas ne bi bilo nič boljši, ko bi imeli tisti zagrizenci in odpadniki oblast v rokah, ki jih laži — prijatelj iz Celja hvali in priporoča.

Iz Pohorja. Gotovo ste že po vseh časnikih brali, kake grozovitosti je v naših krajih počenjal blazni človek Ludvik Havranek. Slišali ste, da je ubil svojo lastno mater, da so ga potem v norišnico zaprli, da je od tam ušel ter v slov. Goricah umoril posestnika Schönwettera, njegovo ženo in otroka; da je na Padežkem vrhu požgal dve kmetiji in dve žagi, da je potem ubil čevljarja Ungarja, ženo in otroke in njih hišo požgal, da je potem hotel še kmeta Vetriha in njegove ljudi pomoriti, da se mu je pa Vetrih srečno v bran postavil in divjaka smrtno ranil. Toliko je svet o tem groznem človeku zvedel, se zgrozil, pa se dalje ni zmenil za to čudno prikazen. Navadno se misli in govori: „Norec je bil, kaj hočete od norca pamet zahtevati!“ Jaz pa o tej stvari drugače mislim, ter menim, da je ta prikazen vredna resnega prevdarka. Jaz sem že veliko norcev videl, pa nobeden ni tako divjal. Blazen ali nor človek tudi ne vé, kaj dela; Havranek je pa s hudobnim namenom zalezoval in moril le take ljudi, na ktere je že prej jezen bil. On ni pobijal ljudi po vrsti, kakor bi blazen človek storil, če bi bil toliko hudobne natore, ampak take, ki jih je črtil. Saj pravijo dopisi, da je na Schönwettera že dolgo časa jezen bil, in da je tudi na Vetriha že dalj časa prežal. Gotovo je bila taka tudi pri Ungarju. Če je pa dobro vedel, kaj dela, in je ljudi iskal s hudobnim namenom, da bi jih umoril, potem se meni zdi, da ni bil tako daleč zmešan v glavi, ampak da je

bolj podoben človeku, ki je od hudega duha obseden! To se nam bo tem bolj verjetno zdelo, če preiščemo njegovo prejšno življenje. Havranek je bil dobro izučen, je znal pisati in brati, pa tudi nemški. Obhodil je skor celi svet. Potem pa je živel v Gradcu. Pa kaj pomaga človeku, če je še tako skušen in učen, in če tudi nemški zna, ako je pa njegovo srce čisto sprideno in brez vsake vere. Havranek je živel brez Boga in tako slabo, da je bil v Gradcu na 4 leta v ječo obsojen. Ko iz ječe pride, naselil se je v Konjiškem okraji. Tukaj je ljudem očitno pravil, da nema nobene vere. Kmalu potem je začel divjati in ubil je svojo mater. Sodnija ga je spoznala za norca. Pa že prej sem rekel, da jaz ne držim dosti na to, ampak bi prej rekel, da ga je vsled slabega življenja hudi duh popolnem v svojo oblast dobil. In če bi bil res samo norec, reči smemo prav za gotovo: Ker je on Boga zapustil, zato je tudi Bog njega in mu pamet zmešal. Kdor pa Boga časti in ljubi, gotovo ga Bog ne bo tako daleč zapustil, da bi take reči počenjal. Pri svoji lepi postavi in prebrisani glavi bi bil Havranek lahko srečen človek postal, ako bi bil Bogu zvest ostal. Ko so mu pa brezbožni nauki glavo zmešali, mislil je iz začetka, da je bolj pameten, ko drugi; pa vedno bolj in bolj se mu je mračilo v glavi, in kakšen je bil konec, to smo vsi s strahom videli. Iz tega se vidi, da sama učenost tudi nič ne velja, če se ne naslanja na sv. vero in na Boga!

Kaj dela politika.

Padel je spet en steber liberalne stranke; zgubili so večino v naših delegacijah, kjer so jo dozda imeli. Za skupne zadeve potrebuje vlada 100 milijonov, od katerih spada na nas 68, na Ogrje pa 32 milijonov. — Te dni se bojo godile po nekterih krajih dopolnivne volitve za državni zbor. V Ljubljani so se Slovenci tako zbudili, da se nemčurska stranka še upa ne, kekega kandidata le imenovati. Izvoljen bode gotovo sedanji mestni župan, gosp. Grasele.

Tudi na Nemškem dozdanja slava liberalne stranke pojemlje; pri volitvah za deželni zbor v Berlinu so zgubili 20 poslancev. — Na Laškem je povodenj tudi velike škode in nesreče napravila. — Pri volitvah je stranka sedanjega ministerstva zmagala. — Na Francoskem in Španskem nihili hudo rogovilijo; prej so ropali cerkve in poderali križe, zdaj pa protijo fabrikam, grajščinam in drugim posestvom. — Na Angleškem se zdaj veselijo svoje slavne zmage v Egiptu, pa na Irskem se spet osnovala nova liga ali zveza, ki bode Angležem gotovo sitnost napravljala. — Na Srbskem je vdova obrista Markoviča, ktere ga je kralj Milan zavaljo neke vstaje streliti dal, v cerkvi na kralja strelala, pa ga k sreči ni zadela. Zdaj so tam dolej strune močno napete, ministerstvo je hotlo odstopiti, kralj Milan pa ni dovolil. Ministerstvo je sklenilo ostrejši postopati, pa samo ostrost bode javljene kaj pomagala. Tam na Jutrovem se res nekaj kuha. — Na Turškem je pri starem; bolni mož je sklical neko komisijo, naj preiš-

kuje, kaj bi se moglo na boljše obrniti. Pa za bolnega moža ni več zdravila, klenka mu že dolgo let, enkrat mu pa bode gotovo odklenkalo. — V Rusiji ni posebno nič novega, le to so nekateri časniki poročali, da je bil car v Moskvi na tihem pomaziljen in kronan. — V Egiptu teče pravda zoper puntarske vodje. Arabi pašati gre za glavo; trda bode za njega, če mu pisma, ktera so pri njem našli, ne pomagajo. Ta pisma neki pričajo, da je Arabi le to storil, kar mu je turški sultan zaukazal. Piše se, da bode Arabi iz dežele prognan in na nek angleški otok prestavljen, kakor nekdanj Napoleon.

Gospodarske stvari.

Napenjanje goveje živine.

Če se goveja živina mlade detelje, lucerne, esparsete, repe, vohrovtovega perja, frišne grašice ali pa frišnega graha, krompirjevega perja itd. naglo in brezumno najé, začne se trebuh napenjati že med tem, ko govedo jé, ali pa kmalo potem; posebno na levi strani se začne lakotnica napenjati in pozneje se celo izbolzne. Če se na njo potrká z roko, se sliši, kakor bi na boben bobnal. Živinče strahljivo stopa sem in tje; herbet kviško drži, rep je gori zavrt in noge so ena pri drugi; neče več jesti in prežvekovati. Trebuh se naglo napenja; diha hitreje, težko in strahljivo. Iz odprtega gobca se slina cedijo in včasih se pomalo rigati jame; oči ven stopijo, podkožne žile so očevidno napete, žlezne kožice so bolj rdeče, žila bije bolj hitro in neredno. Če se koj ne pomaga, se trebuh zelo napne, živinče se začne tresti, omahuje, stoka ali rjove in se zgrudi. Zaduši ga in trepetaje pogine.

Če se govedu ne pomaga, pogine že v nekaterih urah, včasih že čez pol ure. Nekterikrat začne v novič živino napenjati, potem ko se je že zboljšalo. Ta bolezen tudi nastane, če se živini rosna klaja daje, ali pa če je slana na njo padla, posebno pa če je klaja na kupu bila in se sogrela. Tudi zmerznena klaja, ali pa če se goved po zeleni klaji prenašlo napoji, prevzroči to bolezen. Taka klaja začne prav hitro v želodcu (vampu) vreti in sape (ali gazov) se veliko napravi, ki trebuh zelo napenja. Treba je torej, da se sapa odpravi. To je mogoče, če se za to narejena cev ali ror skozi gobec noter v želodec potisne, da sapa (ali gazi) žvižgaje ven mora.

Če ni take cevi, se sme gajželnik ali pa šibka palica skoz gobec noter v želodec potisniti, in kadar se ven potegne, vselej nekaj sape izpuhne. Če pa je zelo nevarno, potem se pa mora trebuh, kjer je na lakotnici najbolj napet, s posebno za to narejenim nožem zabosti. Nož, ki je 6—7 palcov dolg, je samo na konci oster in ima nožnico iz mesenga, ki je krajši kot nož, tako da oster del iz nožnice ven gleda. Nožnica ima tudi na straneh luknice. Ta nož se takole rabi: Vstopiš se na levi strani goveda in se obrneš, da rep gledaš. Z levo roko nož držiš, in ga z desno roko v lakotnico potisneš, in sicer za dlan širokosti od bederne kosti in za dlan širokosti pod herbtiščem. Potem se nož ven potegne, nožnica pa v trebuhu ostane, in sapa (ali gazi) žviž-

gaje izpuhne. Če bi se nožnica s krmo zamašila, moraš jo z nožem prebežati. Nožnica se nekaj časa v trebuhu tičati pusti, ker se včasih v novič sapa napravi. Čez eno uro se pa nožnica ven potegne, in na rano deneš drevnega voska in rana se potem sama zaceli. Za mesto ali kraj, kjer zabodeš, ti ni biti tako v skrbi, ali važno je, na katero stran vbodeš. Vbodi nož tako, da bi, ko bi dosti dolg bil, koleno desne sprednje noge zadal. Če nimaš takega noža, se sme tudi z navadnim nožem, ki ima pravo dolgost, vbosti in ga potem nekoliko zasučeš, da more sapa izpuhati.

(Konec prihodnjič.)

Za poduk in kratek čas.

Čast kmečkemu stanu.

(Konec.)

Kaj je tako življenje proti lepi prosti naravi na kmetih, kjer slišiš tičke prepevati, kjer vidiš vse zeleneti in cveteti, kjer slišiš zvonjenje čez hrib in čez plan, ki te vabi v prijazno farno cerkev ali te opominja k juterni in večerni molitvi? Tukaj na deželi so ljudje zdravi in veseli, so bratje med seboj in gospodarji na svoji zemlji. Kar jih je mati učila in kar v cerkvi slišijo, lepi krščanski poduk, to jim je kažipot za celo življenje, da pošteno živijo in srečno svoj tek dokončajo. Ljudje po mestih pa poslušajo krive nauke, se vdajo grdim razvadam in razkošnemu življenju, in pogosto zabredejo na pota, ki peljejo ali v samomor, ali v ječo; kaj pa je po smrti, to le Bog vé.

Zatoraj pravim: Ako imaš količkaj lepo in nezadolženo posestvo, poprimi se le kmetovanja z marljivostjo in z veseljem. Ako odrajaš svoje plačila, in to boš, ako si priden in varčen, potem si sam svoj gospod; nobeden ti nema nič ukazovati razun Boga in cesarja. Sosedu te bojo radi imeli, in če v mesto prideš, boš tudi spoštovan, ako se boš znal pametno in spodobno obnašati. Kdor je pameten, bo kmeta spoštoval, saj on redi vse stanove, toraj je kmečki stan — prvi stan. Tlaka je odpravljena, kmet ni več tlačan, ampak g o s p o d. Bolj po pravici se sme gospoda imenovati, ko marsikteri pisar v mestu; zakaj, pisarju se lahko služba odpove, in on postane berač; kmetu pa nobeden posestva vzeti ne more. Na Švedskem, na Srbskem in v združenih državah Amerike ni nič grajščakov, tam ima kmet prvo besedo v deželi. Zato pa le neumen človek kmeta zaničuje. Prišel bo še čas, ko bo vsak kmeta zavidel in si sam želel, kmet postati. Ta čas bo toliko prej prišel, ako se bodo kmetje hitreje izobraževali, ako bodo radi slovenske časnike in bukve prebirali, da bodo vedeli, kako se svet vlada, kako se je treba obnašati in kje imajo sovražnike, kje pa prijatelje iskati. Kadar bodo kmetje svoje pravice poznali in jih branili, kadar bodo vedeli, koliko časti smejo za sebe od vsakega človeka tirjati, potem bodo tudi tisto čast uživali, ki jim po pravici gre.

Ni treba, da bi vsak človek vse vedel in da bi vse jezike znal. Vsak mora vedeti to, kar mu je potrebno za njegov stan; nadalje mora vedeti,

kake pravice da ima on do ljudi, in kake imajo ljudje do njega, potem se bo že znal pri vsaki priložnosti prav in dobro obnašati, in vsak mu bo moral čast skazovati. Ljubi slovenski kmetje, s pijančevanjem, s tožarenjem, z nemškutarenjem in kletvino si ne bote pridobili ne časti, ne tistih vednosti, ki jih potrebujete za svoje delo in za družbinsko življenje; toliko več prebirajte pridno slovenske časnike, priskrbite si take bukve, ki vas podučujejo v vseh potrebnih rečeh, poslušajte tudi nauke pametnih, slovenskih gospodov, zahajajte radi v družbo pametnih, poštenih, slovenskih možakov, in ne poslušajte tistih nemškutarjev, ki vam zmirom le od nemščine v ušesa trobijo — potem znate priti na tisto stopinjo, ko boste zamogli reči: „Mi kmetje smo gospodi, čeravno smo Slovenci in nič nemško ne znamo.“ Zakaj, dosti jih je, ki nemško znajo, pa vendar ne vejo, kaj so dolžni Bogu in ljudem; zato pa svoje gospodarstvo slabo vodijo in pridejo ob svojo veljavo pred svetom. Ne poslušajte toraj nemškutarjev, ki vas hočejo v neumnosti ohraniti, ali pa v lahkomisljenosti življenje zapeljati, ampak poslušajte nas, vaše prave prijatelje!

Prijatelj „Mira.“

Smešničar.

Nek znan pijanec pride v hram nekega kaplana na Štajerskem. Tam je sodar ravno vino pretakal. Muhasti sodar praša prišleca, od ktere ga je vedel, da ga vedno žeja: Ali ste vi radi žejni? O zelo rad sem žejen. To pa je že dobro, pa le bodite žejni. — Črez nekaj časa pridejo gosp. kaplan tudi v hram gledat, kaj in kako? Kar zagledajo znanega pijanca, ki ves žalosten na sodu sloni. Ali ste mu že kaj dali piti, vprašajo sodarja? Še ne; vprašal sem ga, ali je kaj rad žejen; pa rekel je, da je rad žejen; zatorej sem mislil, da noče vina piti.

Kaj je novega križem sveta?

* Na gorenjem Koroškem so v zadnjem času zopet veliko trpeli po vodi. Drava je vnovič prestopila svoje bregove. V Beljak je Drava prinesla mrtvega človeka. — Nemško planinsko društvo je za vsled povodnji oškodovane na Koroškem darovalo 3232 gold. — V Dravbregu je voda most podrla, ravno tako v Rožeku. Rožna dolina in Kanalska dolina sta pod vodo. Vrbsko jezero sega do Otič tik Celovca. V Kotičah na Zili je voda grozno gospodarila; mnogo hiš je zasutih, polje vse pokončano. Od vseh strani Koroške in Tirolske prihajajo žalostne novice. Na Tirolskem je pet ljudi utonilo. — V rožni dolini je razsajal hud vihar, ki je strehe odnašal, zidove podiral, kozolce prebračal, drevesa lomil. Škoda je velika. — Na zadnjem somnju v Celovci je bila živina po ceni; menda zato, ker ljudje nemajo dovolj krme za zimo. — V Glini je utonil neki hlapec, v Zili pa en kmečki fant. — Profesor Aelschker naznanja, da bo spisal zgodovino koroške dežele v nemškem jeziku.

V Postojni se ima ta mesec posojilnica ustanoviti. — Svoje pesmi je izdal Ivan Jenko, brat znanega pesnika Sim. Jenko, ter sta jih natisnila Klein in Kovač v Ljubljani. Cena 1 gld. — Dramatični odbor je sklenil, ustanoviti slovensko dramatično šolo. — Gospod Franc Žužek imenovan je za inženirja na Kranjskem. — Ljubljanski mestni zbor imenoval je slavnega škofa Strosmajerja za častnega meščana ljubljanskega. Ob enem je mestni zbor sklenil, da hoče od novega leta naprej pri magistratu slovensko uradovati. — Za povodni poškodovane na Koroškem je daroval ljubljanski mestni zbor 100 gld., za one na Tirolskem pa 200 gld. — Kranjska hranilnica pa je darovala v ta namen 3000 gld. — Za župana v Novem mestu je izvoljen g. Kmetič, za prvega svetovalca gosp. dr. Poznik (koroški Slovenec), za družega g. Vrtačič in za tretjega g. Kastelic.

Dunajska borza

dné 8. novembra.

Papirna renta	77 gld. 05 kr.
Sreberna renta	77 " 55 "
Zlata renta	95 " 30 "
1860 državno posojilo	136 " 25 "
Akcije narodne banke	836 " — "

Loterijni srečki

od 4. novembra.

Gradec	64	74	39	16	66
Dunaj	17	39	89	29	18

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Plibek	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Pšenica	3 75	4 —	3 65	—	—	—	4 15	3 85	4 —	3 84						
Rž	2 77	2 65	2 55	—	—	—	2 92	2 75	2 75	2 69						
Ječmen	—	2 30	2 20	—	—	—	—	2 50	2 50	2 12						
Ajda	2 17	3 —	—	—	—	—	1 55	—	—	2 13						
Oves	1 51	1 80	1 40	—	—	—	1 42	1 50	1 80	1 44						
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Ber	4 99	—	—	—	—	—	5 50	—	5 40	5 12						
Turšica	2 35	2 60	1 95	—	—	—	—	2 50	3 20	2 59						
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—						
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					3 91	
Bob	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					—	
Fižol bel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					—	
„ rudeč	3 68	—	—	—	—	—	—	—	—	—					—	

Na vseh vernih duš dan je bilo na trgu žita in živine dosti. Žitna cena je ostala kakor poprej, prav nizka. Pitana živina se plačuje po lepeji ceni, medla se pa od vseh strani ponuja. Tirolci naznanjajo po vseh časnikih, naj pridejo kupce živino kupovat, da je še prav dober kup, ker povsod krme zmenjka. Seno ima lepo ceno, stari cent po 2 do 3 gld.; 100 glav kapusa velja 2 gld.; žakelj repe velja 69 kr. Drva so ostale pri stari ceni, meter mehkkih 95 kr., meter trdih 1 gld. 15 kr.